

Aulikki ja Laura Maria- tält ja tois puolt-podcast: Saako kirkossa tanssia?, vieraana tanssitaitelija Tiina Lindfors

Aulikki Mäkinen: Tervetuloa kuuntelemaan podcastia Tält ja tois puolt! Minä olen Aulikki Mäkinen ja Turun tuomiorovasti.

Laura Maria Latikka: Ja minä olen Laura Maria Latikka, Maarian kirkkoherra. Meillä on tänään vieraana Tiina Lindfors ja minä ihmettelen, että olet vasta nyt, tässä jaksossa, koska [olet] ilmiselvä henkilö kutsuttavaksi.

Tiina Lindfors: Kiitoksia, mielelläni olen täällä!

Laura Maria Latikka: Kiva kuulla. Minä kysyin viestissä, kun sovimme tätä, että mistä haluaisit puhua, niin sinulla oli joku ajatus...?

Tiina Lindfors: Kyllä. Minä ole niin paljon kirkoissa esiintynyt, että jos te siitä keksitte jotain mielenkiintoista kysyttävää. On ollut monenlaisia kokemuksia, suurin osa upeita. Mutta kun mennään vuosikymmeniä taaksepäin, niin on siellä ollut vähän hankalaa.

Laura Maria Latikka: No, milloin oli hankalaa?

Tiina Lindfors: Nooo, ehkä hankalinta oli, kun minä tein yhden version *Passiosta*. Minähän tein sen Arvo Pärtin musiikkiin kulttuuripääkaupunki-vuonna 2011 Turun tuomiokirkkoon, ja jotkut asiat olivat menneet niin paljon eteenpäin, ettei ollut mitään probleemaa, mutta minä tein 1989 Espoon tuomiokirkon tilauksena *Passion*, samalla nimellä, koska se oli pääsiäisenä. Ja siitä oli sitten joku seurakuntalainen valittanut, ja siitä tuli pitkä prosessi. Pyydettiin kirkon tuomioelintä tähän reagoimaan, he eivät halunneet ja he siirsivät sen korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Oli kesä ja korkein hallinto-oikeus ja jonka päätökset, kuten tiedämme, voivat kestää siis kuukausista vuosiin, oli ilmeisesti jo etukenossa jo sitä mieltä, että tässä ei ole mitään epäpyhää. Ja meillä oli onneksi harjoitus videoituna, he katsoivat sen nopeasti ja päättivät yksimielisesti, että tässä [*Passio*-esityksessä] ei ole mitään epäpyhää.

Laura Maria Latikka: Käsittämätöntä!

Tiina Lindfors: Sitten me saimme esittää sen, ja sillä suurella riemulla, että tästä tuli niin suuri mediajulkisuus sille, että kun me sieltä sakastin ikkunasta, kun me siellä pukeuduimme siellä, niin me näimme, että siellä oli sitten sellainen 360 metrin, viiden metrin levyinen jono, ja me esitimme varmaan 4 tai 5 [esitystä], jotta me saimme palvella kaikkia niitä ihmisiä. Meillä oli kuitenkin monta päivää, kun me esiinnyimme. Ihmiset tulivat niin tukemaan mielipiteillään, että se oli upeaa!

Aulikki Mäkinen: Maailma on tässä kyllä varmaan muuttunut. Meidän kirkolla on hyvin monimutkainen suhde tanssiin. Sehän on sitten pietismistä kantautunut tänne asti, ja nyt sitten tulee aina näitä. Mutta maailma on onneksi muuttunut, todella paljon.

Tiina Lindfors: On, ja täytyy sanoa, että tässäkin tilaus tuli, kirkkoherra, mikäs hänen nimensä nyt olikaan...Lehikoiselta! Hän siis pyysi ja tilasi tämän. Ne olivat jotkut yksittäiset seurakuntalaiset, jotka katsoivat, että koska minä olen homoseksuaali, minä en ole sovelias esiintymään pyhässä huoneessa. Ja tästä se lähti tämä juttu. Olipa mediajulkisuus! Mutta siis kuten sanottu, siitä tuli hyvin kaunis ja hieno ja henkinen ja kohottava taiteen ja voisi sanoa, pyhyidenkin voitto.

Aulikki Mäkinen: Hieno kertomus. Mutta aloitetaanko siitä, miten sinusta tuli tanssija?

Tiina Lindfors: Tanssija minusta tuli oikeastaan, ei voi nyt väittää, että vahingossa, kyllä se sen verran vaatii, mutta hyvin pitkään kesti ennen kuin rupesin sitä tanssia vakavissani harrastamaan. Äitinihän oli siis tanssijattarena, siihen aikaan kutsuttiin Kansallisbalettia Suomen Oopperan, Kansallisoopperan baletiksi, hän oli siellä. Ja jotenkin tämä tanssin ilosanoma, into, kulki meihin molempiin tyttäriin, joista toisesta tuli ammattitanssija. Mutta sitä ennen minä urheilin hyvin aktiivisesti, minä pyöräilin ja pelasin ihan alkuun SM-liigassa jalkapalloa, silloin kun naisten liiga alkoi. Samaan aikaan treenasin yhä ahkerammin ja ahkerammin [tanssia]. Sitten kun minä tein ensimmäisen oman koreografian 1983, se oli **Auli Korhosen**, tällaiseen installaatioon, *Nyt* -nimiseen teokseen, silloin minä tajusin, että nyt ei ole paluuta. Nimenomaan se koreografien tekeminen, se haastavuus ja älyllisyys ja monikerroksellisuus oli se, mikä puhutteli minua sitten niin paljon. Toki tanssijan työkin, mutta urheilijaksi en enää olisi voinut jäädä, enpä enää urheilisikaan, heh, heh! Sellaisia ikäsarjoja ei enää olekaan, mutta tanssia voi modifioidusti tälläkin iällä. Minä täytän seuraavaksi 66 vuotta.

Aulikki Mäkinen: Voiko tanssia loppuun asti?

Tiina Lindfors: Joo-o, sellaisella tavalla, joka sopii siihen ikään ja kuntoon, koska mikäli ihmisellä on ollut onni saada sellainen kohdalleen, jota karismaksi kutsutaan, niin se ei katoa mihinkään. Itse asiassa minä olen joskus seurannut ystäväieni kanssa Helsingissä kauan sitten Buto -esitystä, tätä japanilaista ilmaisua, jossa sitten oli **Eiko & Koma**, ja ne laahustivat siis sen tunnin näyttämön päästä toiseen valkoisiksi kalkittuina, ja se oli vangitsevaa! Ja kerran se **Koma** nosti kätensä ja ne rypyiset vanhat kasvonsa, näin, ja kuulkaa, siinä koko yleisö tekin aaltoja! Minä voi tähdätä samaan, heh, heh! Vähän huumoria...

Laura Maria Latikka: Minä olin syksyllä katsomassa, kun sinä tanssit, niin kyllä, ei ollut mitään syytä, että katsojana olisi ollut sitä mieltä, että tuon ei pitäisi enää [tanssia]. Ei todellakaan!

Tiina Lindfors: Siitä rajasta pitää kuitenkin pitää huolta. *Carmenistako* puhut?

Laura Maria Latikka: *Carmenista*, mutta nyt minä itse asiassa muistan, että näin sen *Väreilyn* myös, vai mikä siellä Mikaelinkirkossa oli?

Tiina Lindfors: Niin, Mikaelinkirkossa, joo. Se on minulle erittäin merkittävä teos se *Väreily*. *Carmen* on niin *Carmen*, sehän on kuitenkin niin siihen klassikkoteokseensa sidottu, vaikka minulla on siinä huomattavasti mielipiteitä, uudistavia mielipiteitä. Sen täytyy pitäytyä klassikossa, jos sinä kehtaat kantaa klassikon nimeä. Ei sitä voi kokonaan lähteä tekemään uusiksi, koska silloin täytyy tehdä oma uusi teos. Joka tapauksessa *Carmen* on *Carmen*, ja *Väreilyhän* oli sellaista, kuinka minä voisin sanoa, sielujen ikävää ja hakeutumista toisiaan kohti pyhässä tilassa. Se oli sillä lailla henkisesti minulle hirveän merkittävä. Ja Tampereen tuomiokirkossahan se oli Tampere Chamber Music -festivaalilla kantaesitys, ja nyt mennään Johanneksen kirkkoon 10.5. esittämään sitä nyt keväällä.

Laura Maria Latikka: Se oli kyllä tosi koskettava. Sellainen vangitseva.

Tiina Lindfors: Kiitoksia, kiitoksia! Ja siinä oli tarkoituskin juuri tänä aikana, kun ihmiset ovat tottuneet tähän, että plarataan puhelimia ja jokainen kuva kestää 2 sekuntia, niin sekä musiikillisesti että, voisi sanoa dramaturgisesti, että koreograafis-kerronnallisesti se oli niin viipyvä, että minä toivoin, että vaikka siinä tapahtuisi, vaikka se oli lyhyempi tietenkin kuin esimerkiksi *Matteus-passio* kun seuraa, niin siinä lähtee heti ensin ajattelemaan, että sehän on kauhean epämukava se kirkonpenkki ja sitten rupeaa lopuksi levitoimaan [leijumaan ilmassa] vähän, ettei tunne sitä penkkiä enää. No, se aika, se ajan pituus tavallaan poistaa sen ajan vasteen eli se aikavastus katoaa siitä kokonaan. Ja jotain tällaista samantyyppistä minä pyrin sillä viipyytyydellä tavoittelemaan. Jotain joka menee ajan ulkopuolelle, mutta ei sen tilan ulkopuolelle sen enempää kuin mitä nyt kaikki taide menee. Katedraalien kattohan tavallaan aukeaa, se viesti menee myös ylöspäin.

Laura Maria Latikka: Miksi sinä olet halunnut kirkossa tanssia?

Tiina Lindfors: Koska minusta kirkot ovat ensinnäkin tietysti jos sanoo materialistisessa mielessä, ne edustavat aina mielenkiintoisinta arkkitehtuuria, mitä mistäkin voit löytää, olisi se pienempi kyllä tai suurempi kaupunki. Ja sitten on tietenkin tilan pyhyys, joka minua kiinnostaa huomattavan paljon. Ja siitä huolimatta oli ihminen uskonnollinen tai ei, niin se on pyhä, koska sinne on kokoontunut ihmisiä kaikkine niine kertomuksineen, toiveineen, rukouksineen, jotka ovat täyttäneet ja tihentäneet sen tilan, niin ne ovat tehneet siitä pyhän. Ikään kuin ne seinät on ihmisten rukouksista rakennetut. Elikkä siinä on jotain hirveän kunnioitusta herättävää. Ja myöskin tämä tilassa asuva ihmisten henkisyys, tiivistynyt henkisyys sitten yhdistettynä kauniiseen arkkitehtuuriin, niin miten voi herkälle taiteilijalle parempaa tilaa toivoa? Ei se sitten sinänsä kyllä ihan vastukseton noin esiintyjälle ole.

Aulikki Mäkinen: Mitä sinä sillä tarkoitat?

Tiina Lindfors: Minä tarkoitan sitä, että keskimäärin, jos ei ole lavaa rakennettu erikseen, niin täytyy miettiä erittäin tarkkaan missä liikkuu, koska yleensä siis näkyy pelkkä ylävartalo. Kun ei ole nousevaa katsomoa ja näkyvyys on melko rajoitettu. Mutta minä olen tehnyt niin monta esitystä kirkkoon, niin kuin varmaan esimerkiksi tuolla *Väreilyä* -teoksessa havaitsitte, minä käytin siellä niitä eri tiloja juuri sen takia, että kaikki eivät ehkä näekään kaikkea, ja sitten suomalainen yleisö ei hanakasti käännä päätään. Muistan, siinä kun oli kulttuuripääkaupunkivuonna Tuomiokirkossa tuo *Passio*, niin se *Via Dolorosa*, jossa Kristukset lähtivät, en tiedä näittekö sitä, niillä oli sellaiset valtavat parrut, ja ne kävelivät koko sen keskikäytävän takaa eteen, ja siellä oli hirveän voimakas valo, joka kohdistui sinne taakse eli koko fokus oli laitettu sinne taakse menemään. Ja sitten vielä heitä kohti juoksivat naiset, jotka kaatuivat sinne käytävälle, niin ei se niska tahdo kääntyä, kuulkaa sinne taaksepäin! Vasta kun tulee kohdalle, niin sitten katsotaan. Mutta sitten kun siinä on koko käytävä, ja sitten kun tulee se hikoileva ylävartaloltaan alaston mies kantaen epämukavaa, valtavaa parrua ja näytellen niin, että jokainen ele on kohdallaan elikkä se ei ole mitään tyhjää kantamista eikä se ole ylinäyttelemistä vaan se on todellisuutta, niin se on hirveän koskettavaa. Näin, tällaisia mietteitä muun muassa.

Aulikki Mäkinen: Minä ajattelen kirkosta paljolti samalla lailla kuin sinä. Näissä meidän historiallisissa kirkoissa ennen muuta, mutta toki myös meidän moderneissakin, mutta jotenkin näissä historiallisissa kirkoissa, kun nämä ajanjatkumot ovat niin hirveän pitkiä ja sukupolvet toisensa jälkeen ovat tuoneet sinne omat huokauksensa, surunsa ja rukouksensa, ja jotenkin antaneet itsensä Jumalan eteen, niin se on siinä tilassa läsnä. Ja minä ajattelen, että se meidän rukouksemme on siellä vain sen saman rukouksen jatketta. Ja sitten minä ajattelen, kun se tanssiteos tulee sinne, se on sitä samaa, osa sitä.

Tiina Lindfors: Riippuen teoksesta.

Aulikki Mäkinen: Totta kai.

Tiina Lindfors: Jos minä nyt sanon vaikka nämä kaksi teosta, jotka ovat olleet viimeksi puheissa, *Passiohan* käsitteli pääsiäisen tragediaa eli Jeesuksen kärsimysnäytelmää pääsiäisen aikana, se noudatti sitä kertomuksen kaarta hyvinkin voimakkein painotuksin ja *Väreily* on ikään kuin henkien liikkumista tilassa eli ne ovat hyvin erilaisia. Mutta toki molemmat liittyvät hyvin tiiviisti kirkkoon ja kirkon eetokseen ja kirkon hengellisyyteen.

Laura Maria Latikka: Mitä sinä tiedät siitä tanssin historiasta kirkossa?

Tiina Lindfors: No, hyvin pitkän aikaahan on tietenkin ollut niin, että se ei ole ollut kovin suosittua tai suotavaa, jos nyt puhun lähiperspektiivillä joitain meidän kirkon aikoja. Sen jälkeen, kun se protestantismin jälkeen muotoutui siksi, koska protestantismi kielsi kuvat ja aika pitkälle sen vartalon näyttämisen. Siinä oli hirveän paljon hyviä puolia tietenkin, että saatiin se kaikki hirveä katolinen rönsy pois, mutta sitten siinä

meni tavallaan vähän viemärivereden mukana se, että ihmisen sensuaalisuudesta siitäkin tuli vähän turhan puinen versio, voisi sanoa. Ihminen on kuitenkin kokonaisuudessaan kaikkea mitä on. Ja pitkäänhän se oli niin, että nimenomaan nainen on ongelmallisempi kapitteli sitten. Tätä samaahan ilmenee, jos me itse asiassa ajattelemme islamia tänä päivänä. Vaikka se menee vielä pidemmälle, ja se halun kohde peitetään. Vaikka minun mielestäni ne haluajat pitäisi peittää! Heh heh! Se olisi paljon reilumpaa. Joka tapauksessa siinä on sellainen pitkä, hankala perimä vartalokielteisyydestä, sensuaalisuuden kieltämisestä ja myöskin naisen alempiarvoisesta asemasta, ihan suoraan sanottuna, että nainen vaietkoon seurakunnassa. Ja kyllähän me tiedämme tämän koko hirvittävän naispappeuden stoorin ja kaiken tämän. Eli siinä on kaikenlaisia eri vaiheita ja tällaisia. Mutta, ilmeisesti, jos me lähdemme niin kauas mistä demokratia lähti liikkeelle, mihin teatterikin on rakentunut ensimmäistä kertaa, niin sehän oli Dionysoksen palvelumenojen ympärille, ja se oli tosiaan Akropolilla Kreikassa. Se on mielenkiintoista, että siellä oli puinen temppeli keskellä sitä, niin Dionysoshan oli tämä viinin jumala, mutta so what, mutta sitäkin välillä tarvitaan, onhan meillä ehtoollisviiniäkin! Mutta joka tapauksessa siellä oli sellainen puinen laatikko keskellä ja sen nimi oli scene, eli näyttämö. Siitä sitten lähti kehittymään näyttämö. Ja siellä oli sitten näissä kehittyvissä, näissä Dionysoksen kehittyvissä palvelumenoissa, teatterillisemmissä muodoissa, siellä oli aika huusiakin menoja, bakkaanaaleja ja muuta. Mutta toisaalta sitten toisentyypisessä, minä sanon nyt meidän kirkko, kaikki tietävät mitä minä tarkoitan sillä, mutta alkuhistoriassa kuulemma liturgiassa on käytetty myös tanssia mukana, tämä on jonkun viisaamman tietoa, en ole lukenut, olen kuullut sen **Aiju von Schönemannilta**, ja uskon kyllä häntä.

Laura Maria Latikka: Että pappi on tanssinut vai ovatko seurakuntalaisetkin tanssineet?

Tiina Lindfors: Oletettavasti. Se on jo aika vaativa suoritus jos laulaa ja tanssii samaan aikaan! Heh heh! Minä luulen, että ihan samalla tavalla kuin siellä ovat olleet kuoripojat, siellä on ollut joku pieni ryhmä. Minä näkisin heti automaattisesti silmissäni, että siellä oli ollut joku pieni [tanssiva ryhmä]. Niin kuin ortodoksisessa on aina tämä laulukuoro, niin olisi joku pieni liikuntaryhmä tai tällainen. Tietenkin [tanssi oli] hyvin marginaalista, eihän tietenkään sellaista miten taidetanssi nykypäivänä ymmärretään, mutta kaikkia tällaisia ilmiöitä on ollut ja sitten tuli kaikenlaisia käännteitä. Kielto lakikin vaikutti jotenkin negatiivisesti kaikkeen, kaikesta tuli jotenkin kireämpää ja kuivempaa. Olen minä saanut, Luojan kiitos, saanut olla vähän uranuurtajakin näissä asioissa. **Riitta Vainiohan** tanssi vissiin ensimmäisiä kertoja kirkossa ja **Marjo Kuuselakin** on ilmeisesti joskus tanssinut, mutta ei varmaan kukaan niin monta kertaa kuin minä! Heh heh!

Laura Maria Latikka: Muistatko sinä, Aulikki, milloin olet nähnyt tanssia ensimmäisen kerran kirkossa?

Aulikki Mäkinen: Itse asiassa, en muista. Minulla ei ole siitä minkäänlaista mielikuvaa, ei positiivista tai negatiivista, minulla ei ole ollenkaan sellaista. Mutta minä en tiedä, olenko minä nähnyt tanssiesitystä kirkossa ennen Kuopiota.

Tiina Lindfors: Niin, useimmitenhan tanssi, niin kuin sen näkeekin kirkossa, se ei ole itsenäinen näytös vaan yksi osatekijä mukana sitten mukana. Usein esitetään musiikkia, muuten klassisen musiikin suurimpana tilaajana oli usein siis kirkko, mutta myös hovi, mutta ilman kirkkoa ei olisi mitään mahtavia sävellyksiä, Bachin *Ich habe genug*, kuvitelkaa, ja muuta fantastista. Mutta sitten ihan itsenäisiä tanssiteoksia, todella itsenäisiä tanssiteoksia, kuten meidän *Passio* 2011, jolle oli rakennettu lava ja sinfoniaorkesteri soitti, niitä ei ole Suomessa kauhean monta toteutettu, se oli niin iso pläjäys.

Laura Maria Latikka: Niin ei varmasti.

Aulikki Mäkinen: Tässä on hirveän monta tasoa, minun mielestäni. Minä palaan tuohon historiaan, juutalaisuushan ei ollut ollenkaan samalla lailla negatiivinen suhteessa ihmisen kehoon, ja Vanhasta testamentistahan me löydämme monia kohtia, joissa...

Laura Maria Latikka:...karkeloidaan.

Aulikki Mäkinen: ...Karkeloidaan ja Miriam johtaa joukkoja kun tullaan sieltä Punaisenmeren yli ja niin kuin kaikenlaista. Minä ajattelen, että se Uuden testamentin osittainen negatiivinen suhtautuminen johtuu juuri siitä, että heidän näkökulmastaan ne pakanauskonnot, ne kultit, jotka olivat siinä kilpailevia samaan aikaan kun kristinusko syntyi, niin piti tehdä rajanvetoa niihin. Sitten kun alkoivat tulla nämä askeettiset liikkeet, joissa syntyivät luostarilaitoksen tyyppiset asiat, niin myös se teki tästä kehollisuudesta yhtäkkiä ongelman, koska siellä erämaan kuumuudessa ja kylmyydessä tietysti monenlaiset kiusaukset heitä kohtasivat, ja seksuaalisuus heille nyt oli ainakin yksi, jonka he kokivat, että heitä kiusasi. Totta kai se kiusasi heitä siellä. Siihen syntyyn liittyy siis hirveän monenlaisia [asioita], mistä nousee mikäkin kielteisyys.

Tiina Lindfors: Mutta kyllähän se on tavallaan sellainen epävirallinen totuus, ja osin ilman muuta, että luostarilaitos oli pakopaikka esimerkiksi monelle homoseksuaalille, ja myös siis homoseksuaalisille naisille. Ja sehän on ihan ymmärrettävää, että saa jotenkin olla rauhassa jossain. Ja ehkä siellä oli jotain tällaisia romanttisia ystävyksiä ja sen parempi. Kyllähän ihminen voi paremmin jos on jotain sellaista.

Aulikki Mäkinen: Luostarilaitoshan oli monille myös mahdollisuus päästä koulutukseen...

Tiina Lindfors: Totta kai! Ehdottomasti!

Aulikki Mäkinen: ...oppia lukemaan, tehdä tiedettä ja olla tosiaan siinä piirissä, jossa oli samanhenkisiä, saman tyyppisiä ihmisiä.

Tiina Lindfors: Pitää paikkansa, siinä oli hirveän monta positiivista puolta, ja varsinkin kun katsottiin, miten jaettiin sitä omaisuutta. Kun se meni aina sieltä vanhimmasta pojasta eteenpäin... ja sitten lähetettiin luostarilaitoksiin. Hyvä, että niitä oli!

Aulikki Mäkinen: Meillä on tietysti se hankaluus, kun meillä on tämä pietismin historia, jossa nämä pietistiset herätysliikkeet syntyivät 1700-luvulla, niin kun se erotti maallisen ja hengellisen, niin siitä tuli myös aika seksuaalikielteistä. Ja tanssiin liittyi heidän näkökulmastaan aina eroottinen sävy.

Tiina Lindfors: Se on, anteeksi, että minä keskeytän, se on juuri se kun sanotaan, että se piilee katsojan silmässä.

Aulikki Mäkinen: Niin se on. Mutta heidän näkökulmastaan siis oli näin, ja jotenkin siitä tuli valtavirtaa tähän kirkkoon.

Tiina Lindfors: Juu, kyllä kyllä.

Aulikki Mäkinen: Eihän tällaiset, säätypapisto, jota alettiin vähän katsoa nenän vartta pitkin, että ne eivät ole oikeita uskovaisia, nehan tanssivat salongeissaan ihan niin kuin kaikki muutkin. Se ei ollut sen kummallisempaa.

Tiina Lindfors: Ai, miten tervettä!

Aulikki Mäkinen: Joo, mutta siitä tuli siis tällainen meidän kirkkoon.

Tiina Lindfors: Ymmärrän, ymmärrän.

Aulikki Mäkinen: Itse kun olen asunut Saksassa pitkään, siellä on ihan eri traditio. Ei siellä kukaan kysy, siellähän jokainen keskiluokkainen lapsi laitetaan tanssikouluun, koska jokaisen pitää oppia tanssimaan, koska se on osa yleissivistystä.

Tiina Lindfors: Juu, aivan oikein, juuri näin. Ja sehän on usein näin, että ne, jotka tavallaan kieltävät kauheasti jotain, niin se on se oma tukahdutettu piirre. Koska sitä ei sallita itselle, niin se viha kohdistuu sitä

voimakkaammin niihin, jotka uskaltavat sitä tehdä. Sehän on tämä sama tuttu kierre, joka tähän syntyy. Mutta puhutaanpas jostain mukavasta välillä! Heh, heh!

Aulikki Mäkinen: Sitten minä ajattelen, kun sinä Laura Maria kysyt, että missä minä olen ensimmäistä kertaa nähnyt tai kohdannut tanssia kirkossa, niin minä olen kohdannut sitä muussa kuin esittävässä taiteessa. Minä olen kohdannut sitä liturgisessa tanssissa, jonka minä jo tunsin Saksan ajoiltani, mutta se tuli myös Suomeen aika nopeasti. Sillä oli ihan oma joukkonsa, joka todella kaipasi [tanssia], ja sehän antaa niin paljon syvyyttä myös Raamatun teksteihin, kun keho on mukana, ennen kuin ehkä tuli tämä kokonaisvaltaisuuden tulo oikeastaan kirkkoon. Minä ajattelen, että se on yksi, joka toi sitä. Mutta sitten minä muistan rippikouluryhmiä, jossa oli tanssia harrastavia nuoria, niin ainahan me rakensimme konfirmaatiot sillä lailla, että he saivat eri osia sitten tanssia siinä. Ja se on ollut minusta tavallista jo pitkään ainakin siellä, missä minä olen itse ollut töissä.

Tiina Lindfors: Ja tuosta täytyy sanoa, että tanssi on yksi näistä tavoista ilmaista, koska sana on sana ja sana on kauhean konkreettinen. Yhtä lailla, ainakin minun mielestäni se liittyy, tanssihan liittyy musiikkiin, että se musiikin voimahan on siis aivan huikea. Onhan se tehty johonkin tiettyihin sanoihin, mutta kuitenkin se itse musiikin sielu liikkuu siellä sanojen toisella puolella. Se synnyttää niitä ruumiilla koettuja elämyksiä, joita voi kutsua arkaaisiksi [vanhanaikaisiksi], ne niin kuin viiltävät siihen meidän atavistiseen [muinaisuudesta kumpuavaan] tunnemuistiin sellaisella voimalla, joka sitten...Ja sitten kun siihen saa vielä sellaisen tanssin, joka menee yhteen, niin avot!

Laura Maria Latikka: Joku sellainen siinä on, minun kokemukseni on, että on ollut ihmisiä, joille tanssiminen on tärkeätä ja heillä on ollut kaipaus tanssia kirkossa, ja siitä se on nyt tullut tämä viime, tosiaan vuosikymmenien aikana [kehitys] ja se on ollut uutta ja sitä on sitten tosiaan ensin paheksuttu. Mutta se, mitä minä olen nähnyt on aina jotenkin ollut se, että niistä tanssijoista näkee, että heille on suuri merkitys sillä, että he saavat nyt ilmaista ja puhutella muita kirkossa olijoina sillä tanssillaan.

Tiina Lindfors: Joo. Paljon minäkin olen nähnyt sellaisia voisi sanoa "semi-ammattilaisesityksiä". Sitten tiettenkin oma kategoriansa, musiikissa on sitten ihan huippumusiikki, ihan loistava musiikki ja sitten on tietysti ihan ammattitanssijat. Ja niissä on sitten aika iso ero sitten taas siinä, miten minä sanoisin, kuinka vahvasti se voidaan tarjota. Harrastelijassakin näkyy ilo, mutta jos ajatellaan, että kirkkokansa on se yleisö, niin ammattilainen pystyy toimimaan vaan sellaisena peilinä, joka välittää ikään kuin tarpeeksi voimakkaasti niitä [elämyksiä]. Ja murtaa sen jään, joka on sen emotion ja älyn välillä oleva este, ja se kasvaa suureksi elämykseksi, sekä musiikissa että tanssissa.

Laura Maria Latikka: Se on totta. Minäkin olen nähnyt paljon nuoria, jotka tanssivat paljon sitä iloa ja sitten sitä pyhyttä. Tosi hienoa!

Tiina Lindfors: Kyllä.

Laura Maria Latikka: Yksi pappi kertoi minulle, hän on myös tanssija, että hän oli tehnyt jonkun pienen koreografian, jossa hän tanssi siinä messun aluksi sinne alttarille, ja siellä hän sitten tajusi, että hänellä ei ole kenkiä sitten koko jumalanpalveluksen aikana, ja sitten tuli paljain jaloin toimitettua jumalanpalvelus.

Tiina Lindfors: Why not?

Laura Maria Latikka: Ei haitannut ketään, toivottavasti.

Tiina Lindfors: Jos ei ollut liian kylmä kivilattia, heh.

Aulikki Mäkinen: Kun sinä lähdet tekemään koreografia ja se paikka, johon sinä teet sitä on kirkko, niin mistä sinä lähdet liikkeelle?

Tiina Lindfors: No, se lähtee minun mielestäni aina siitä kokonaisideasta. Ja kuten sanottu, minä olen tehnyt niin monta juttua kirkkoihin, että minulla on jo se käsitys ja tieto siitä tilan luomista haasteista. Mutta niistä haasteista on paras aina, ns. välttämättömyydestä tehdä hyve. Elikkä otetaan hyöty siitä hankaluudesta esiin. Mutta kyllä jokainen kirkko on aina jollakin tapaa erilainen. Se lähtee perusideasta, sitten tulee musiikki ja koreografia ja näin. Ja siinä tapauksessa tiedetään jo kaikki se, mikä on arkkitehtuurisen tilan käyttö, järjestys ja kuka tekee mitä missäkin. Ja sitten se on taas toisenlainen jos on ns. lava. Silloin se on klassinen tapa esittää tanssia, että sinulla on se tila, joka on lava, jonka sinä pystyt sitten täyttämään ikään kuin millä tahansa suurellakin visiolla. Koska kirkossa ei ole kuin se pieni korotus edessä, ja sitten sinulla on nämä sivulaivat ja keskikäytävä, ja ehkä vähän parvellakin voi piipahtaa, mutta ne eivät voi olla sillä tavalla suuria. Se on, miten minä sanoisin, tämä on teknisesti näin. Mutta kyllä minä olen niitä niin paljon tehnyt, että siinä on joku sellainen...Se, mikä minusta tuntuu, että silloin kun tämä episodi, josta tämä juttu lähti liikkeelle -89 vuonna tämä Espoon tuomiokirkon homma, sitten se oli mainiota, koska kyllä silloinkin maailma oli vielä hiukan toisenlainen. Minut oli nimenomaan homoseksuaalina, ne halusivat torpata minut ulos sieltä tekemästä epäpyhää heidän kirkostaan, niin silloin tuo piispa Riekkinen Kuopiosta kutsui minut sinne tekemään soolon, soolotanssin *Minun rukoukseni*. Se oli hienoa, ja menin sitten tekemään sen.

Laura Maria Latikka: Se oli hieno ele kyllä.

Tiina Lindfors: Hän on muutenkin niin viehättävä ihminen.

Aulikki Mäkinen: Jos sinulla on unelmia, jotka liittyvät siihen, mitä sinä voisit tanssia kirkossa tai mitä sinä voisit mahdollistaa tanssin kautta kirkossa, niin mitä se olisi? Mitä sinä toivot sinun tulevaisuudeltasi tai ylipäätään tanssin tulevaisuudesta kirkossa?

Tiina Lindfors: Minä luulen, että minulla on ollut onni saada kokea kirkkotiloissa olevissa teoksissani, joita todella on monta, niin hämmästyttävän voimakasta tunnekohtusta yleisön parissa. Minä olen kuitenkin niin hirveän herkkä, että minä ihan tunnen ihmisistä miten se tulee sieltä kuten aalto minuun. Se on se paras mitä voi saada. Ja se on aina se sama. Vaikka se olisi abstrakti niin kuin *Väreily* taikka, se oli myös täällä kun oli Tuomiokirkossa se *Samaria*, jonka minä tein ja perustui Uuden testamentin kertomuksiin, ja siinä oli ihan Bachin musiikki ja sooloviulisti, kyllä niitä on ollut. Riippumatta siitä minkä tyylinen se teos on, niin saada syntymään se, miten minä nyt paremmin sanoisin, väreilytila, jossa tapahtuu just se esiintyjän ja yleisön välillä oleva pyhä, yhteissosiaalinen tapahtuma, joka antaa esiintyjälle ja yleisölle ja joka vaikuttaa vielä huomattavan pitkään, kun lähdetään ulos kirkosta elikkä elämys. Siis voimakkaan elämyksen antaminen, joka antaa uskoa ja toivoa tässä ajassa, ja jättää aina valon ja uskon ihmisyyteen ja toisiimme ja huomiseen ja tulevaisuuteen.

Laura Maria Latikka: Hei, kiitos Jumalalle, että sinusta ei tullut jalkapalloilijaa!

Tiina Lindfors: Niin, kiitos Jumalalle siitä! [naurahtaa]